

MANAŽMENT ROZVOJA AGROTURIZMU VO VYBRANÝCH SUBJEKTOCH SLOVENSKA

ČERVENĀNSKÁ, Ivana. (SK)

ABSTRACT

Travel in international measure is treated like one of the fastest developing branches in world economics. The very specific part of travel is agrotourism. This name means active spending of free time and holidays in private accomodation opportunities. The stay is concentrated on a farm or some private house in the countryside and is connected with possibility of feeding and taking care of pets and animals as well as possibility of some manual field works. Agrotourism brings more income to country inhabitants, makes the traditions of our ancestors still alive, it renews the cooperation and the proud of the village inhabitants and is a temptation for young people for living back in the countryside. It is as well one of the conditions of EU of multifunctional agriculture which helps to protect the environment.

KEY WORDS

Agrotourism, traveling, multifunctional agriculture, services

---

ÚVOD

Agroturistika a vidiecky turizmus

Agroturistika a vidiecky turizmus v poslednej dobe zaznamenávajú nebývalý rozvoj. Pod týmito pojmami rozumieme aktívne využívanie voľného času a hlavne dovolenky na vidieku v súkromnom ubytovacom zariadení. Agroturistika je užším pojmom ako vidiecky turizmus a predstavuje špecifické činnosti agropodnikateľov zamerané na uspokojenie potrieb zákazníkov a dosiahnutie ekonomického zisku, kým vidiecky turizmus je akýkoľvek pobyt a činnosť na vidieku.

Agroturistika a vidiecky turizmus spájajú dokopy cestovný ruch a poľnohospodárstvo, čím vzniká ekonomická činnosť založená na nízkej surovinovej a energetickej náročnosti, ktorá odľahčuje životné prostredie, zabezpečuje zníženie nezamestnanosti vidieckeho obyvateľstva, zvýšenie úrovne kultúrneho a sociálneho života, vybudovanie infraštruktúry a rozvoj vidieka. Rozvoj agroturistiky a vidieckeho turizmu, čiže multifunkčného poľnohospodárstva, je súčasne jednou z požiadaviek Európskej únie voči kandidátskym a členským krajinám. Vidiecka turistika ako súčasť cestovného ruchu patrí k veľmi rýchlo sa rozvíjajúcim odvetviám zabezpečujúcim nárast domácich príjmov. Zvýšenie atraktívnosti dovoleniek na roľníckych dvoroch, alebo v prírode je základom rozvoja cestovného ruchu na Slovensku a v poslednej dobe sa dá pozorovať vyšší záujem domácich aj zahraničných klientov o takýto typ dovolenky a trávenia voľného času, čo môže smerovať k lepšiemu využitiu vidieckych oblastí na Slovensku.

Cieľom konferencie Mladá veda 2004 je vytvoriť priestor pre prezentovanie výsledkov vedeckovýskumnej práce doktorandov a mladých vedeckých pracovníkov.

MATERIÁL A METÓDY

Ekonomicko-manažérske zhodnotenie

Zhodnotenie oblasti podnikania vo vidieckom turizme a agroturizme je na základe vybraných ekonomických ukazovateľov v podmienkach Agroturistického areálu Húšť so sídlom v Dlhej nad Oravou a Agropenziónu AB so sídlom v Novoti. Oba subjekty sa nachádzajú v regióne Orava, takže ide o lokálnu štúdiu.

Skúmaným obdobím sú roky 1999-2003, pričom je využitá základná vedecká metóda aj s jej postupmi analýzy, syntézy, indukcie a dedukcie. Okrem tejto metódy využívam metódu komparácie a jednoduché matematicko – štatistické metódy.

VÝSLEDKY A DISKUSIA

Agroturistický areál Húšť, Dlhá nad Oravou

Agroturistický areál je súčasťou agrodružstva v obci Dlhá nad Oravou. Družstvo sa nachádza 300 m od hlavnej komunikácie v čistom a nehluchom prostredí. Kvôli ekonomickej situácii hľadali nové spôsoby získania príjmov a zároveň využitia nepoužívaných priestorov. Rekonštrukciou administratívnej budovy v roku 2000 získali priestory na ubytovanie a poskytovanie služieb agroturizmu, ako formy ekologického hospodárstva. Agroturistický areál Húšť poskytuje ubytovanie strednej triedy, ale jeho najsilnejšou stránkou je zabezpečovanie širokého sortimentu služieb pre využitie voľného času. Orientuje sa na segment turistického trhu, ktorý tvoria menej solventní návštevníci, zvlášť rodiny s deťmi. Poskytuje možnosti na školské poznávacie a vzdelávacie výlety, ale aj na semináre a vzdelávacie kurzy. Vzhľadom na to, že v tomto areáli je zabezpečený vlastný chov a cvičenie koní, organizujú sa tu liečebné pobyty v peknom horskom prostredí s vyžitím jazdy na koni. Táto aktivita je pokladaná za jednu z najsilnejších stránok družstva.

K hlavným ekonomickým ukazovateľom patria ukazovatele nákladov, výnosov a hospodárskeho výsledku v sledovanom subjekte. V príspevku porovnávam náklady, výnosy a HV osobitne za poľnohospodársku výrobu a agroturistické zariadenie.

Vývoj vybraných ukazovateľov za podnik v sledovanom období v tis. Sk   Tabuľka 1

Ukazovateľ	1999	2000	2001	2002	2003	priemer	index rastu
výnosy	15975	22351	26515	24587	23557	22597	1,474616
náklady	14753	23948	26409	25866	24506	23096,4	1,661085
hospodársky výsledok	1222	-1597	106	-1279	-949	-499,4	-0,77659

Z tabuľky vidíme, že daný subjekt bol ziskovým za rok 1999 a 2001. Inak vykazuje stratu. Najvyššia strata sa dosiahla v roku 2000: -1597 tis. Sk. V rokoch 2002 a 2003 PD vykazuje tiež stratu, ale tá sa postupne zmierňuje, čo môže ale aj nemusí znamenať pozitívny smer vývoja, lebo väčšina výsledkov je závislá od poľnohospodárskej výroby, ktorá je závislá od prírodných podmienok. Ďalším činiteľom ovplyvňujúcim ekonomické výsledky je aj dotačná politika vlády.

Hospodárske výsledky za agroturistické stredisko sú uvedené v ďalšej tabuľke. Keďže ubytovacie zariadenie bolo uvedené do prevádzky až koncom roku 2000, účtovne sú hospodárske výsledky vedené až od roku 2001. Ukazovatele sú uvedené v tis. Sk.

Vývoj vybraných ekonomických ukazovateľov za agroturistický areál v sledovanom období v tis.Sk Tabuľka 2

Ukazovateľ	2001	2002	2003	priemer	index rastu
výnosy	1777	2825	3318	2640	1,867191896
náklady	1730	2715	2994	2479,667	1,730635838
hospodársky výsledok	47	110	324	160,3333	6,893617021

Z tabuľky vidíme stály rast všetkých ukazovateľov. Najpozoruhodnejší je však rast zisku takmer až o 500% a to z hodnoty 47 tis. Sk v roku 2001, keď sa Agroturistický areál len rozbiehal, na hodnotu 324 tis. Sk zisku v roku 2003. Takisto rástli aj výnosy, ktoré v priemere boli 2 640 tis. Sk a počas sledovaného obdobia sa zvýšili o 86%. Náklady počas týchto rokov vzrástli o 73%.

Aj keď agroturistické zariadenie je v prevádzke len niekoľko rokov, už teraz vykazuje stále rastúci trend, čo sa týka nielen hospodárskeho výsledku, ale aj podielu na výsledkoch celého družstva.

Agrohotel AB, Novot'

Od roku 1990 vystupuje družstvo pod novým obchodným menom: POD Agrovex Novot'. V súčasnej ekonomickej situácii muselo aj Poľnohospodárske obchodné družstvo Novot' hľadať možnosti využitia existujúcich základných prostriedkov, zmeniť štruktúru výroby a vytvoriť nové zdroje príjmov. Výstavbou agroturistického areálu sa vytvorili nové pracovné príležitosti pre zamestnancov PD a obce Novot'.

Agroturistický areál bol vytvorený v roku 1993 prestavbou existujúcej prevádzkovo-administratívnej budovy (odtiaľ názov AB – administratívna budova) na viacúčelové ubytovacie zariadenie, vrátane stravovacích a športovo-relaxačných zariadení. Agropenzión AB ponúka ubytovanie a stravovanie predovšetkým pre účastníkov škôl v prírode, lyžiarskych zájazdov, letných táborov. Umožňuje stráviť príjemnú dovolenku rodinám i firemným zamestnancom, usporadúva rôzne prezentácie firiem, stretnutia, školenia, či výlety pre školy a škôlky.

Ekonomickú situáciu podniku z časti ukazujú zvolené ukazovatele za roky 1999 – 2003. Ukazovateľmi sú výnosy, náklady a hospodársky výsledok celého POD. Štruktúra týchto ukazovateľov je uvedená v tabuľke 3. Údaje sú v tis. Sk.

Vybrané ekonomické ukazovatele POD Novot' v sledovanom období v tis. Sk Tabuľka 3

Ukazovateľ	1999	2000	2001	2002	2003	priemer	Index rastu
výnosy	21597	31427	45030	32767	25201	31204,4	1,16687
náklady	23812	31392	41669	36744	29786	32680,6	1,25088
hospodársky výsledok	-2215	35	3361	-3977	-4585	-1476,2	2,06997

Z tabuľky vidíme, že podnik dosahoval zisk iba v rokoch 2000 a 2001 a to 35 tis. Sk v roku 2000 a 3361 tis. Sk v roku 2001. Najväčšiu stratu dosiahol v minulom roku 2003,

hlavne kvôli neefektívnosti poľnohospodárskej výroby a vysokej nákladovosti tejto výroby. Podľa hospodárskeho výsledku bol najlepším rok 2001, keď sa dosiahli aj najvyššie výnosy a náklady. V priemere sa za sledované obdobie v POD Novot' dosiahla strata 1476,2 tis. Sk. Výnosy za toto obdobie vzrástli o 16% a náklady o 25%, tento stav sa ale v priebehu rokov menil.

Agroturistické zariadenie sa na hospodárskom výsledku POD Novot' podieľa kladne. Môžeme to posúdiť podľa nasledovnej tabuľky, kde sú uvedené hodnoty ekonomických ukazovateľov iba za stredisko agroturistiky. Údaje sú v tis. Sk.

Vybrané ekonomické ukazovatele za Agropenzión v sledovanom období v tis. Sk
Tabuľka 4

Ukazovateľ	1999	2000	2001	2002	2003	priemer	index rastu
výnosy	6313	6539	6828	7030	6076	6557,2	0,96245
náklady	5826	6005	6284	6762	5616	6098,6	0,96395
hospodársky výsledok	487	534	544	268	460	458,6	0,94455

V danom období sledujeme v každom roku kladný hospodársky výsledok. Najvyšší bol v roku 2001, kedy dosiahol hodnotu 544 tis. Sk. Najmenej to bolo v roku 2002 s výsledkom 268 tis. Sk. Vidíme, že agroturistika je pre daný subjekt v sledovanom období ziskovou aktivitou.

ZÁVER

Sledovaná oblasť Slovenska – Orava poskytuje vynikajúce možnosti strávenia dovolenky na vidieku a v prírode, čo môže byť pre mnohých ľudí z mesta tým pravým lákadlom. Často tu nájdeme nedotknutú prírodu a život ľudí bez stresu a náhlenia. Popri poľnohospodárskej výrobe sa pre podnik môže stať veľmi významným zdrojom príjmov práve agroturistická činnosť, ktorá je nevýrobného charakteru a predstavuje nový pohľad na nevyužitú priestory. Takisto zabezpečuje tzv. multifunkčné poľnohospodárstvo, čo podporuje aj EÚ. Pri agroturistike je možnosť podpory lokálneho hospodárstva využívaním produktov danej oblasti a spotrebou služieb na danom mieste. Ide aj o využívanie produktov daného družstva, kedy produkty prechádzajú od výroby až k finálnej spotrebe v danom podniku. Keďže agroturistika nie je len o ubytovaní, oba subjekty vyvíjajú čo najviac úsilia spestriť pobyt klientom rôznymi doplnkovými službami. Medzi najdôležitejšie patrí jazda na koni a rôzne športové aktivity. Samozrejme je tu možnosť návštevy kultúrnych pamiatok v okolí alebo organizácie výletov. Okrem toho sa organizujú rôzne akcie na zviditeľnenie sa a spropagovanie svojho zariadenia.

ANOTÁCIA

Cestovný ruch sa v medzinárodnom meradle považuje za jedno z najrýchlejších sa rozvíjajúcich odvetví svetovej ekonomiky. Špecifickou oblasťou cestovného ruchu je agroturizmus. Pod týmto pojmom rozumieme aktívne využívanie voľného času a dovolenky na vidieku v súkromnom ubytovacom zariadení. Pobyt hostí je sústredený na farme, na majeri, kopaniciach, lazoch a spája sa s možnosťou starostlivosti o domáce

zvieratá a pomoci roľníkovi pri prácach na poli. Zároveň sa touto činnosťou poskytuje dodatočný príjem obyvateľom vidieka, udržujú a oživujú sa tradície našich predkov, obnovuje sa súdržnosť a hrdosť obyvateľov obce a v neposlednom rade je lákadlom pre mladých ľudí pre návrat k bývaniu na vidieku.

KLÚČOVÉ SLOVÁ

Agroturizmus, cestovný ruch, multifunkčné poľnohospodárstvo, služby

LITERATÚRA

1. GÚČIK, M.: Domáci cestovný ruch a jeho podpora na Slovensku, s.195,203, In: Ekonomická revue cestovného ruchu č.4, 2003
  2. HÚSKA, J. a kolektív : Agroturistika, príroda a poľnohospodárstvo, SPU Nitra, 1995, s.145, ISBN 80-7137-186-6
  3. MACH, F. a kolektív: Vidiecky turizmus a agroturizmus v zahraničí, Bratislava, Réka, 1993, s.76, ISBN 80-88731-04-6
  4. POUROVÁ, M.: Agroturistika, možnosti rozvoja a perspektíva v ČR, ČZU Praha, 2000, 98s., ISBN 80-213-0672-6
  5. SACR - www.sacr.sk
-

KONTAKTNÁ ADRESA

Ing. Ivana Červeňanská, Katedra manažmentu a marketingu, Fakulta ekonomiky a manažmentu, Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre, Trieda Andreja Hlinku 2, 949 76 Nitra, ivusik2000@yahoo.com